
"JSEM S TEBOU"

aneb - válka, uprchlictví a naděje

METODIKA

Obsah

ANEB - VÁLKA, UPRCHLICTVÍ A NADĚJE METODIKA.....	1
<i>Vymění si místa ti,...</i>	3
EMOCE	3
<i>Vysvětlení pojmů</i>	3
<i>Uprchlíci v Bibli</i>	4
<i>Sen</i>	4
Emoce	4
<i>Opouštíme domov</i>	5
Emoce	5
<i>Cesta do Egypta</i>	6
Emoce	6
<i>Příchod do Egypta</i>	7
Emoce	7
<i>Paralela s dnešním světem</i>	7
<i>Poznámka pro katechetu</i>	8
<i>Příloha EMOCE</i>	9
<i>Příloha UDÁLOSTI NA CESTĚ</i>	10

VYMĚNÍ SI MÍSTA TI, ...

Sedněte si s dětmi do kruhu. Vyslovujte jednotlivé otázky, kdo s nimi bude souznít, zvedne se ze židle a s někým si vymění místo.

- Kdo se narodil v České republice?
- Kdo máte Českou republiku jako svůj domov?
- Kdo jste byl někdy v zahraničí?
- Kdo se za svůj život víc jak 3x stěhoval?
- Kdo má někoho příbuzného v zahraničí?
- Kdo by chtěl studovat v zahraničí?
- Kdo si umí představit, že by žil v jiné zemi?
- Kdo zná někoho, kdo žije u nás, ale pochází z jiné země?
- Kdo si myslí, že lidé mají právo rozhodnout se, v jaké zemi budou žít?

EMOCE

Zamyslete se s dětmi nad těmito emocemi: smutek, hněv, radost, strach, důvěra, znechucení, očekávání, překvapení. Jak se daná emoce projevuje? Při jakých situacích se může objevit? Jak na ni můžu reagovat?

Jednotlivé emoce můžete s dětmi vyjádřit pomocí gest, mimiky nebo postoje těla.

Každému dítěti rozdejte sadu kartiček (v každé sadě musí být každá emoce třikrát viz příloha EMOCE). Tuto sadu budou děti používat po celou dobu.

VYSVĚTLENÍ POJMŮ

Ptejte se dětí, zda znají tyto pojmy a případně vysvětlete:

- Ekonomický migrant, je někdo, kdo se stěhuje někam, kde doufá, že se usadí a bude se mít lépe než tam, odkud odchází.
- Uprchlík je osoba, která ve své zemi čelí odůvodněným obavám z perzekuce z rasových, náboženských, národnostních nebo politických příčin.
- Okupant je ten, kdo s vojenskou silou napadá něčí území, kde je vnímán jako cizinec a agresor.
- Kočovník je někdo, kdo nemá stálý domov a putuje krajinou.

UPRCHLÍCI V BIBLI

Ptejte se děti, zda můžeme najít v Bibli postavy, které vyjadřují výše uvedené pojmy?

Např.:

Ekonomický migrant

- Abraham z Negebu - v důsledku nedostatku potravy odchází do Egypta (Genesis 12,10).
- Izák - potýká se s hladem v Bérachajrói odkud utíká do Geraru (Genesis 26,1-3).
- Noemi se svým mužem Elímelekem - hlad je vyhnal do cizí země Moábu (Rút 1, 1-2).

Uprchlík

- Mojžíš - po vraždě Egyptana při obraně otroka z řad Židů utíká před faraonem ve strachu o svůj život (Exodus 2,11).
- Josef s Marií - kvůli Herodovu pronásledování narozeného Ježíše jsou nuceni odejít do Egypta (Mt 2,13-15).
- Jonáš - prchající před Božím plánem, protože nechce dát šanci lidem, kteří si ji podle něho nezaslouží.

Agresor

- Římané, Babyloňané...

SEN

Nyní budeme prožívat příběh Marie a Josefa prchající z Betléma. Zkusíme si s nimi projít jejich příběh útěku a začátku života v nové zemi.

Nechte děti, aby se položily na zem (nebo se posadily na židli) a zavřely oči.

Představte si, že jste se ocitli ve městě Betlémě před více než dvěma tisíci lety, kde se nedávno narodil Ježíš. Je noc a Marie s Josefem a s malým Ježíšem spí. K Josefovi ve snu přichází anděl a říká:

„Vstaň, vezmi dítě i jeho matku, uteč do Egypta a zůstaň tam, dokud ti nepovím. Herodes totiž bude to dítě hledat, aby ho zabil.“

Vyzvěte děti, aby otevřely oči. Bavte se o tom, co slyšely a co to znamená.

EMOCE

Na tabuli nebo na velký balicí papír umístěte obrázek č. 1 - Josefův sen

Každé dítě vybere ze své sady kartičku s emocí, kterou mohl mít v této situaci Josef. Kartičku přilepí k obrázku (doporučujeme používat lepicí gumu, kterou můžete využívat opakovaně).

OPOUŠTÍME DOMOV

Josef s Marií si museli sbalit jen to nejnnutnější. Co to mohlo být? Bavte se s dětmi o tom, co si asi do svého uzlíku Marie s Josefem vzali. Poté nechte děti, aby každý sám za sebe řekl, co by si vzal, kdyby si z domu mohl vzít pouze jednu věc. Bavte se o tom, jak těžké bylo vybrat si ze svých věcí doma jen jednu jedinou věc. Jak se Josef s Marií mohli cítit poté, co se museli v noci rychle sbalit a opustit svůj dočasný domov, aby ochránili své dítě?

EMOCE

Na tabuli nebo na velký balicí papír umístěte obrázek č. 2 - Útěk z Betléma.

Zamyslete se nad tím, která emoce vyjadřuje situaci, kdy někdo musí opustit svůj domov.

Každé dítě vybere ze své sady kartičku s emocí a přiřadí ji k obrázku.

CESTA DO EGYPTA

Přečtete dětem úryvek z knihy Stín otce:

„Noc byla chladná. Mezi mraky, které honil vítr, visel na nebi jen srpek měsíce. Tu a tam slabě blikaly hvězdy. Než se vydali na cestu, Josef se chvíli rozmýšlel, kterým směrem mají jít. Cesta do Egypta vedla po pobřeží moře. Aby se na tuto cestu dostali, museli sestoupit z vysokého Judského pohoří na přímořskou rovinu. Nejbližší sestup soutěskami dolů, byl velmi obtížný. Nikdo tamtudy nechodil. Všichni si raději zašli kus dál, aby mohli jít směrem přes Emauzy do Gázy. Oni tak jít nemohli. Kdyby je pronásledovali, našli by je tam okamžitě. Museli se vyhýbat známým cestám a jít po takových, jimiž si zvykli chodit jen zběhové a zločinci.“

Rozdělte děti do tří skupin (pokud je dětí málo, pracujte všichni společně).

Varianta č. 1

Každá skupina vymyslí dramatickou situaci, která se mohla přihodit Marii a Josefovi na této cestě do Egypta. Situaci mohou ztvárnit živými obrazy, pomocí pantomimy nebo scénkou.

Varianta č. 2

V příloze „UDÁLOSTI NA CESTĚ“ jsou popsány tři dramatické situace.

Každé skupině rozdejte jednu z nich a nechte je ztvárnit danou situaci pomocí tří živých obrazů (děti ztvárňují příběh jako sochy, které vyjadřují jednotlivé postavy - co dělají, jak se tváří, atd.). V okamžiku, kdy děti představují živé obrazy, přečtete příslušný text, se kterým skupina pracovala.

EMOCE

Na balicí papír nalepte další obrázek č. 3 - Cesta do Egypta. Každé dítě vybere ze své sady kartičku s emocií, kterou mohli mít v těchto situacích Marie s Josefem a přilepí ji k obrázku.

PŘÍCHOD DO EGYPTA

Josef s Marií dorazili po vyčerpávající cestě do Egypta.

Nechte děti pracovat ve stejných skupinách. Vyzvěte je, aby v bodech napsaly, co museli Josef s Marií zařídit, aby se mohli usadit v nové zemi.

Rozved'te s dětmi diskuzi o tom:

Co jim mohlo dělat problémy?

Co jim mohlo v nové zemi pomoci, aby se tu cítili dobře?

Varianta

Místo diskuze můžete využít metodu Horké židle. Jeden z dětí se posadí před ostatní na židli a vžije se do role Josefa nebo Marie. Ostatní se ptají na otázky, jak náročné je začít žít v nové zemi a co by jim pomohlo? Na židli v roli Josefa a Marii se děti mohou postupně vystřídat. Pokud děti neví, na co se ptát, můžete pokládat otázky vy.

Možné otázky:

- Co jste vše museli zařídit, když jste přišli do nové země?
- Co bylo nejtěžší?
- Co by vám pomohlo, aby to pro vás bylo jednodušší?

EMOCE

Na balicí papír připevněte obrázek č. 4 - Příklad do Egypta. Každé dítě vybere ze své sady kartičku s emocí, kterou Josef s Marií v těchto situacích zažíval. Kartičku přilepí k obrázku.

PARALELA S DNEŠNÍM SVĚTEM

Podívejte se s dětmi na obrázky s emocemi. Ptejte se:

- Jaké pocity zde převládají? Jsou pozitivní nebo negativní?
- Najdete v dnešním světě podobné situace a příběhy některých lidí?

POZNÁMKA PRO KATECHETU

Možné paralely s Ukrajinou -

Útěk z Betléma: Josef s Marií utíkali z obav před Herodem, který chtěl zabít Ježíše - lidé z Ukrajiny prchají z obavy, že přijdou o život (válka).

Marie utíkala s dítětem - z Ukrajiny utíkají především ženy s dětmi - také je mnohdy nesou v náručí.

Cesta do Egypta: Josef s Marií šli několik dní, cesta byla náročná (únava, hlad,...). Lidé z Ukrajiny jedou také několik dní - přeplněné vlaky, někteří jdou pěšky, únava, hlad, strach.

Příchod do Egypta: Josef s Marií přišli do cizí země, kde nikoho neznali, neměli s sebou téměř nic a museli tu začít žít úplně od začátku. Lidé z Ukrajiny přichází také do cizí země, nemají s sebou téměř nic a také tu musí začít žít od začátku.

Rozšířená aktivita

Ukažte dětem obrázky, které malovaly prchající děti z Ukrajiny (viz příloha).

Rozdělte děti do dvojic (nebo pracujte všichni společně). Každé dvojici dejte jeden obrázek namalovaný ukrajinskými dětmi a nechte je, aby se nad obrázkem zamyslely, co na něm vidí, co jednotlivé věci znamenají. Poté si o tom společně povídejte.

Vyzvěte děti, aby přiřadily dané obrázky k obrázkům Josefa a Marie. Povídejte si o tom, v čem jsou si tyto situace podobné.

PŘÍLOHA EMOCE

SMUTEK STRACH HNĚV ZNECHUCENÍ

DŮVĚRA RADOST OČEKÁVÁNÍ PŘEKVAPENÍ

SMUTEK STRACH HNĚV ZNECHUCENÍ

DŮVĚRA RADOST OČEKÁVÁNÍ PŘEKVAPENÍ

SMUTEK STRACH HNĚV ZNECHUCENÍ

DŮVĚRA RADOST OČEKÁVÁNÍ PŘEKVAPENÍ

SMUTEK STRACH HNĚV ZNECHUCENÍ

DŮVĚRA RADOST OČEKÁVÁNÍ PŘEKVAPENÍ

SMUTEK STRACH HNĚV ZNECHUCENÍ

DŮVĚRA RADOST OČEKÁVÁNÍ PŘEKVAPENÍ

SMUTEK STRACH HNĚV ZNECHUCENÍ

DŮVĚRA RADOST OČEKÁVÁNÍ PŘEKVAPENÍ

PŘÍLOHA UDÁLOSTI NA CESTĚ

1. Událost - Stezka mezi skalami

Za první zatáčkou odbočili. I ve tmě našli nenápadnou pěšinou vedoucí do skal. Když k ní došli, uviděli průrvu, vypadající jako černý jícen. Nejprve bylo třeba přejít po úzké lávce, pak vstoupit do středu širokého sutě jako do řeky. Stezka se vinula mezi balvany a potůčky štěrku. Chvillemi byla zcela zasypaná a ztrácela se v kameni. Josef šel vpředu, za ním sestupovala dolů Marie a nesla dítě, které se přitulilo k matce a spalo. Museli jít velmi opatrně a pomalu. Prostor mezi skalami byl najednou velmi úzký. Vypadal jako tunel, kterým tekla řeka kamením. Nohy se bořily hluboko do drobného štěrku.

2. Událost - Nепropustná zed' křoví

Trnitá křoviska tvořila uzavřenou, nepropustnou zed'. Nikudy nevedla žádná cestička. Zbývalo jediné: museli se prodrat trním. Josef rozhrnul větve, Marie zavinula Ježíška, i s hlavou do pláště, vzala ho do náruče a vyrazili. Trny jim trhaly oděv, drásaly ramena. Na šatu se objevily červené skvrny. Chráníc dítě, prodrala se Marie až k řece. Po ramenou Miriam tekla krev. Jeden trn ji ranil do čela těsně u vlasů a tmavorudá kapka zaschla nad obloukem obočí jako zavěšený klenot. Josef se snažil nevidět její zkrvavená chodidla a ruce. Sám cítil, jak ho celé tělo pálí.

3. Událost - Přechod přes řeku

Josef vstoupil do řeky a zkoušel dno řeky holí. Voda mu sahal po pás. Vedle šla Marie a držela dítě. Řeka byla hlubší, dosahovala až k chlapečským nožičkám. Postupně se stávala řeka mělčí až se dostali na druhou stranu. Druhý břeh byl vyšší a strmější. Josef si pospíšil pomoci Marii. Jejich oděv nasákl vodou a byl nesmírně těžký. Naštěstí nebyl jižní břeh řeky tak zarostlý jako severní. Jen se vysoukali nahoru, Marie vyčerpaně usedal na zem.